

Stål.

Tidning från Stena Stål

3.2015

Örnsköldsvik växlar upp

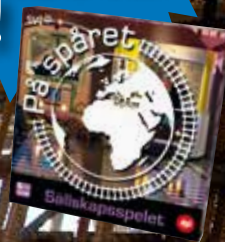
Det krävs för byggboom

MES smider för tuffa tag

Toppbetyg i Molkom

Kan du
dina ordspråk?

Tävla om
sällskaps-
spelet nr
1!

Tunga tankar, renare vatten

1 450 ton armering när Ryaverken bygger nytt

Alla väntar på byggboomen

SOM NY VD är det en del saker att göra. När den här tidningen kommer ut har jag hunnit besöka över hälften av våra filialer. Känslan av att möta engagemanget från alla medarbetare är fantastisk och det är med ödmjukhet jag tar över efter Jan-Erik Dahlin som varit ansvarig för Stena Stål under 18 år.

I LEDNINGEN FOKUSERAR vi just nu på hur vi kan bli tydligare i vårt affärsfokus samtidigt som vi stärker och effektiviserar vårt interna arbetssätt. Marknaden är tuff och vi måste utvecklas för att vara konkurrenskraftiga, behålla kundernas förtroende och kunna leverera prisvärda produkter och tjänster.

RÅVARUMARKNADEN ÄR pressad och det råder en osäkerhet kring allt från konjunktur till valutor som står och väger. I första hand beror det på en minskad tillväxt i Kina, det gör att prisbilderna är något turbulenta. Vår marknadschef Hans Svensson skriver mer om det i sin analys på sidan fyra.

REGERINGEN HAR SOM mål att det ska byggas 250 000 nya bostäder fram till 2020. En ökad takt i att

skapa nya bostäder känns angeläget – både för samhället i stort och för olika industrinära branscher. Svårigheten att hitta lägenhet gör att många hamnar i kläm.

Ökat byggande driver dessutom stålkonsumtionen vilket både vi som stålleverantör och ni som kunder har glädje av. I det här numret av Stål tar vi en närmare titt på varför det inte går snabbare framåt med produktionen av lägenheter. Läs intervjun med Björn Wellhagen, näringspolitisk chef på Sveriges Byggindustrier, här i tidningen.

VÅRT REPORTAGETEAM BESÖKER dessutom HA Bygg, som bygger för fullt. Vi träffar dem mitt uppe i ett stort jobb med att gjuta bassänger på ett reningsverk här i Göteborg, ett arbete där det går åt en hel del armering. Trevlig läsning!

HENRIK FORSMARK
VD, STENA STÅL

PS. Den 10 till den 13 november är vi på Elmia Subcontractor. Vi ser fram emot att träffa så många som möjligt av er där.

"En ökad takt i att skapa nya bostäder känns angeläget"

Stål.

En tidning om stål som ges ut av Stena Stål.

Adress:
Box 4088, 400 40 Göteborg

Besöksadress:
Fiskhamnsgatan 8,
414 58 Göteborg

Telefon: 010-445 00 00

Ansvarig utgivare:
Henrik Forsmark

Redaktör: Ann Svensson

Vi gillar tips och synpunkter på tidningen. Hör gärna av dig till oss på adress redaktionen@stenastal.se

Besök oss på webben:
www.stenastal.se
www.stenastal.no

Produktion:
Newsroom, Göteborg, www.newsroom.se

Projektleddare:
Leif Simonsson, Newsroom

Grafisk form:
Tommy Apelqvist, Newsroom

Framsidesbilden: Pierre Hallin och Niclas Håkansson på HA Bygg, fotograferade av Jeanette Larsson. Läs mer på sidorna 8–10.

Tryck: Göteborgstryckeriet

En skön höst
önskar Stena Stål!

STÅL # 3.2015

Foto: Mats Bäcker

INGÅNG | ORDSPRÅK

FREDRIK LINDSTRÖM

Ålder: 52 år.

Yrke: Programledare, författare och skådespelare. Tidigare doktorand i nordisk språkhistoria.

Bor: Vasastaden, Stockholm.

Familj: Singel med tre barn.

Lyssnar på: Diana Krall, UFO.

Läser: Hjalmar Söderberg.

Kör: En treväxlad Monark.

Stål väger tungt bland visdomarnas eget snabbkaffe

Det ska smidas medan järnet är varmt och en del har viljor av stål. Men varför är vi så förtjusta i den här typen av klichéartade uttryck? Stål ringde upp programledaren Fredrik Lindström.

AV THOMAS DRAKENFORS

– ORDSPRÅKEN ÄR ETT sätt att muntligen föra vidare en slags kunskaper från tidigare generationer, säger Fredrik Lindström när Stål når honom på telefon på ett hotellrum i Umeå.

Han och Henrik Schyffert är mitt uppe i en turné med showen Ägd som när den här tidningen kommer ut bör ha rullat vidare till Uppsala med sikte på Linköping och Göteborg.

Enligt Fredrik Lindström är vi människor unika bland djuren.

– Vi kan ta emot detaljerad information från individer som sedan länge är döda.

Men om en del anser att ordspråk är meningslösa i dag, när så gott som alla kan skriva och läsa, håller Fredrik Lindström inte riktigt med. Ett ordspråk som "en dålig hantverkare klagar på sina verktyg" tycker han fyller en funktion för den som håller på att lära sig hur världen fungerar.

– Det är lite som visdomarnas variant på snabbkaffe.

Har du någon egen favorit?

– Ja, "det har varit i säck innan det har varit i påse".

Kan du ge ett exempel?

– När ett litet barn säger till sin kompis att hans egen pappa har den bästa bilen, då är det något som han eller hon inte rimligtvis själv kan bedöma. Det är papans ord i barnets mun. ■

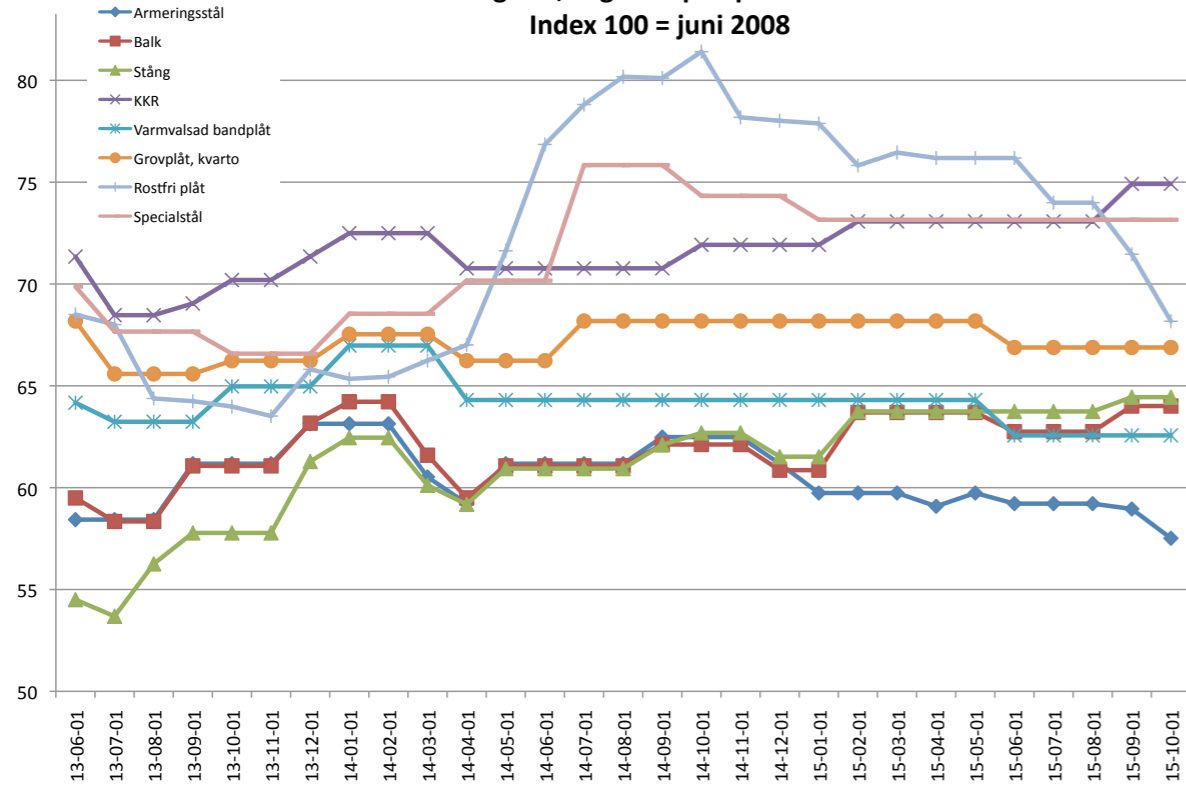
LINDSTRÖM OM ...

... stål. "För 1500 år sedan slog järntillverkningen från malm igenom, det förändrade livsvillkoren för oss människor enormt. Tänk dig själv att stå och gräva med en träsåda jämfört med en i järn. Så kommer plötsligt ett ännu hårdare och ännu bättre material. Stål har under senaste århundradena blivit den stående liknelsen för något som är starkt. Nerver av stål till exempel."

... översatta fraser som blivit lite fel. "Ta viten om tomaten som blir överkörd. Kompisen säger 'kom nu ketchup så går vi'. Det är ju poänglöst. Men på engelska låter ketchup som 'catch up', då blir det ganska kul. Eller uttrycket om 'ont krut'. Det bygger egentligen på ett tyskt ordspråk om ogräs, unkrout, som inte är så lätt att bli av med."

Prisutveckling stål, vägda importpriser Stena Stål AB.

Index 100 = juni 2008

ANALYS
Sannolikt prisfall

HANS SVENSSON

STENA STÅLS MARKNADSCHEF

FÖRUTOM VIKANDE PRISER för armering och rostfria produkter ser vi fortsatt en prisbild som är stabil fram till början av oktober. För dessa två produkter har sänkta råvarupriser slagit igenom i lägre stålpriser.

Skrotpriserna har gått ned och nickelpriserna som har stor inverkan på den rostfria prissättningen har fallit skarpt. På andra långa skrotbaserade produkter ser vi inga justeringar nedåt ännu, men de brukar också normalt justeras lite se-

nare. Vad som är anmärkningsvärt är att den låga nivån på järnmalmpriser inte har satt några tydliga spår i priserna på platta produkter ännu.

JAG UPPLEVER ATT efterfrågan på den svenska marknaden är konstant och har så varit en längre tid.

Många väntar fortfarande på att industriproduktionen skall ta fart och komma tillbaka på en högre nivå. Andra bedömare menar att detta är en normal nivå eller till och med att vi har haft en bra konjunktur och att vi nu kan förvänta oss en nedgång. Framtiden får utvisa vem som har rätt, men i ett omvärldsperspektiv så har vi haft en ganska behaglig resa jämfört med många andra länder de senaste åren.

Sveriges industri är framgångrik och särskilt vår bil- och lastbilsindustri står starka med ökande produktionsvolymen till följd av ett bra produktutbud som ligger rätt i tiden. Inom byggsektorn upplever vi en lite bättre efterfrågan och att det finns mycket på gång även om det som vanligt är lite trögt att komma

från ord till handling. Dagens ränteläge och uppdämda behov av byggnation borde förhoppningsvis leda till större aktivitet och ökande stålbehov.

Signalerna är främst de låga järnmalmpriserna och att Kina bromsar in i sin tillväxttakt

PRISMÄSSIGT TROR JAG på fallande priser i slutet av året. Signalerna är främst de låga järnmalmpriserna och att Kina, där mer än 50 % av stålproduktionen i världen finns, bromsar in i sin tillväxttakt. Den överkapacitet som finns i Asien kommer förmodligen att göra att vi ser mer stål som färdas över världshaven. Oavsett hur stora de volymerna blir, kommer det att sätta press på priserna eftersom stål har en global prissättning men en lokal försörjning.

Några större fall tror jag inte på, men vi kan förmodligen se att stålpriserna successivt drar sig nedåt under det kommande halvåret. ■

FLYT FÖR OPTIMIST I ROSTFRITT

En grupp studenter på Chalmers har under våren forskat om och tillverkat optimistjollar i sju olika material; plexiglas, återvunnen plast, trä, polyeten, kolfiber, grafen och rostfritt stål. Under Volvo Ocean Race i slutet av juni var det dags för ett historiskt race i hamnbassängen i Göteborg.

Resultatet? Grafenjollen segrade, men på en hedrande andraplats kom jollen i rostfritt stål med sina 100 kilo.

Se filmen:

Sök på The Chalmers Optimist Race på YouTube.

Omkring 1 000 ton material finns på Ö-viksfilialens lager. Till de verkligt stora produkterna hör armering och grovplåt. Säljaren Jimmy Söderqvist håller koll.

Foto: Jeanette Larsson

A

C

B

A. Lastning pågår. Snart är ännu en beställning på väg ut till kund.

B. En reception där besökare slipper kliva rätt in på lagret har länge stått på önskelistan. Under juledigheten ställde personal upp och byggde själva.

C. Sammansvetsat gäng (fr v): Henrik Molin, Christer Mellberg, Erik Käck, Jimmy Söderqvist, senaste tillskottet Linda Nordström, Jesper Häggström och platschef Mats Olsson. Stellan Sjödin saknas på bilden.

STÅL # 3.2015

STÅL # 3.2015

Vinnarskallarnas sköna revansch

Ö-viksfilialen drar ifrån

Fördubblade volymer på bara tre år. Stena Ståls filial i Örnköldsvik går som tåget och nu förstärks säljsidan ytterligare.

AV TOMMY APELQVIST

BRANSCHEN centraliserar. Då gör Stena Stål tvärtom och växlar upp den lokala närvaron.

Att det är en framgångsfaktor är extra tydligt i Örnköldsvik. En klassisk industriort, men samtidigt en liten kommun längs den glest befolkade Norrlandskusten – och inklämd mellan storstäderna Umeå och Sundsvall.

– Ö-viksborna är ganska patriotiska. Det passar bra med vår filosofi att jobba kundnära. Kunderna ringer direkt till vår personal som känner dem, det skapar trygghet, säger platschef Mats Olsson.

FRAMGÅNGARNA HAR inte kommit gratis. För några år sedan fanns planer på att ta bort lagret.

– Då var det tungt, men vi bestämde oss för att kavla upp ärmarna, säger Mats Olsson.

Hårt jobb i form av nykundsbearbetning gav resultat – och nya marknadsandelar i regionen.

– Och lagret blev kvar. Det gör att vi kan leverera snabbt, både till kund och övriga filialer längs kusten, säger säljaren Jimmy Söderqvist som inspekterar nystrajpade lastbilar, vilka gör Stena Ståls närvaro i området än mer synlig.

I DAGARNA BÖRJAR också filialens senaste tillskott – rutinerade säljaren Linda Nordström, med lång erfarenhet inom handelsstål.

– Jag ser stor potential för Stena Stål att fortsätta växa i Ö-vik. Strategin med lokal närvaro och personliga kontakter känns helt rätt, säger hon.

Ett ytterligare ess i rockärmen är Henrik Molin, Stena Ståls specialist på specialstål i Norrland.

– Vi hjälper kunderna med att hitta rätt material till sina krävande applikationer. Det kan vara både standardmaterial eller ett för kunden kanske unikt material, säger Henrik. ■

LINDA NORDSTRÖM

Ålder: 41 • **Bor:** I Själevad. Ursprungligen ifrån Hälsingland. • **Familj:** Sambo och två barn.

Läser: Inredningstidningar • **Lyssnar på:** Det mesta, just nu mycket First Aid Kit • **Trivs bäst:** I skog och natur • **Missar aldrig på tv:** Bygg/revolveringsprogram och med handen på hjärtat, Idol.

Ser fram emot: Nya jobbet på Stena Stål, och en vinter med mycket snö och skoterkörning.

Ny på Ö-viksfilialen:

STENA STÅL ÖRNSKÖLDSVIK

Försäljning och lager.

Servar: Ängermanland och södra Västerbotten.

Personal: Har just växt till åtta anställda (platschef, tre säljare, tre på lager och en produktspecialist).

ÖRNSKÖLDSVIK

Invånare: 55 000+.

Näringsliv: Stort inom skogs-, cellulosa- och verkstadsindustri. Produkter från Örnköldsvik utgör cirka 3 procent av Sveriges nettoexport, medan folkmängden utgör mindre än 0,5 procent av befolkningen.*

*källa: Örnköldsviks kommun

KÄNDISAR MED Ö-VIKS-ANKNYTNING:

Politikerna **Maud Olofsson** och **Stefan Löfven**, **Eilert Pilarm**, **Totta Näslund** och **Meshuggah** (musiker), hjältehund **Arthur**, **Hans Hedberg** (konstnär), **Sören Gyll** (industriman), **Peter Forsberg**, **Daniel och Henrik Sedin** (hockeyspelare), **Nisse Strinning** (designer).

En titt ut över bygget ger ett besynnerligt intryck. Men det som först ser ut som ett virrvarr av brun armering är ett intrikat och detaljplanerat mönster.

– Ett riktigt intressant jobb, säger Niclas Håkansson, platschef för bygget av Ryaverkens nya bassänger för vattenrening.

Mönsterpassning i stor skala

AV THOMAS DRAKENFORS

ATT GÅ RUNT på arbetsplatsen är inget för den höjdrädda. Ställningar – elva meter höga – kantar de blivande bassängerna som ska göra Göteborgs avloppsvatten ännu renare innan det släpps ut i Göta älv igen.

Redan tidigare hade Ryaverken bassänger för denitrifikation av vattnet – omvandling av nitrat till vätgas. Nu ska de även få bassänger för nitrifikation – oxidation av ammoniak till nitratjoner. Invecklat, men i korthet höjer reningsverket ambitionsnivån.

– Ett steg till, liksom, säger Pierre Hallin, arbetschef på HA Bygg.

TVÅ ÅR TAR jobbet, som är klart i maj och värt cirka 100 miljoner för HA bygg. Cirka 60 personer, egen personal plus underentreprenörer, är på plats och arbetar. Men få av dem syns eftersom de rör sig på olika nivåer i de blivande bassängerna – som än så länge mest är armering i form av ett tätt, brunt mönster. Inom ett par veckor efter ska betongväggar med mycket hög täthet gjutas här.

Armeringen är noggrant fixerad hela vägen upp från bottenplattan. Är plattan det minsta ojämn eller armeringen felskarvad blir det problem att få ihop mönstret en bit upp. Allt måste därför ske med stor precision.

HA BYGG

Företaget grundades 1991 och har i dag cirka 60 anställda och en omsättning på runt 250 miljoner kronor.

Ha Bygg har även ett norskt dotterbolag i samma bransch med säte i Oslo.

De nya bassängerna för nitrifikation av vattnet är inte HA Byggs första uppdrag på Ryaverken. De gjorde även bassängerna för denitrifikation för åtta år sedan.

PIERRE HALLIN
Bor: Borås.
Ålder: 56 år.
Intressen: Fiske.

NICLAS HÅKANSSON
Ålder: 42 år.
Bor: Alingsås.
Intressen: Utförsåkning.

Stålbur. Pierre Hallin, arbetschef, och Niclas Håkansson, platschef, rör sig runt i bygget som ska bli Ryaverkens nya bassänger för vattenrening.
Foto: Jeanette Larsson

Mönster. Att sätta upp armering är inte bara att skarva och sätta ihop lite på känn. Allt ska stämma exakt från grunden, annars blir det fel några meter upp.

Gjutning på gång. Längst bort i bild är det snart dags att gjuta in armeringsjärnet i betongväggar.

» För platschefen Niclas Håkansson är det här något av ett drömjobb. Han säger att de även gör mer konventionella entreprenader, vanliga radhusvillor till exempel, vilket också är roligt.

– Men ett sådant här uppdrag, så pass komplicerat ... det blir väldigt intressant, säger han.

SKARVNINGEN ÄR INTE det enda som gör jobbet invecklat. Logistiken är också tuff när 1 450 ton armering och annat ska hanteras på utrymmen som snabbt blir trånga.

– Det gäller att placera allt på rätt ställen, säger Niclas Håkansson.

Extra god handhygien är en annan grej att tänka på när de jobbar i närkontakt med öppna bassänger där smutsigt vatten, direkt från Göteborgs många avlopp, flyter runt och renas.

– Nästan alla har blivit magsjuka. Men du blir det bara en gång, sedan har kroppen vant sig, säger Niclas. ■

Göteborg laddar för nybyggen

Göteborg ligger i startgruppen för flera jätteprojekt, stora husbyggen och ny infrastrukturen. På HA Bygg har de känsla av att hela byggbranschen i regionen ligger och laddar.

AV THOMAS DRAKENFORS

– **MÅNGA HÅLLER PÅ** och rekryterar, företagen drar i den personal som går att få tag på, säger Pierre Hallin.

Firmans stora uppdrag på Gryaab är ett perfekt uppdrag att ha medan de väntar på att de stora byggprojekten ska komma igång.

Men även om Göteborg laddar för en hel del förtätning är inte frågan om bostadsbristen löst i

en handvändning.

Varför byggs det inte tillräckligt med bostäder? Enligt Pierre Hallin handlar det till stor del om kostnader. Marken är dyr, och är det dessutom lite komplicerade förhållanden – exempelvis berg som är i vägen – skjuter kostnaderna iväg ännu mer.

DET GÄLLER ATT hitta strategier för att hålla nere utgifterna. Som att jobba med förproducerade betongelement och liknande.

– Ändå blir det ofta dyrt att bygga hyresrätter, vilket gör att hyrorna blir höga, säger Pierre.

Bostadsrätter är lättare, i alla fall i storstäder.

– En stad som Göteborg drar mycket folk. ■

60 år i mackens tjänst

I 60 år har AB Herbert Sjöström erbjudit produkter och kompletta entreprenader för drivmedelsanläggningar och oljedepåer.

– Vi skapar kundanpassade helhetslösningar från idé till nyckelfärdig anläggning, säger Olof Rudin VD och ägare.

AV MATS EKENDAHL

SPECIALISERINGEN MOT drivmedelsindustrin är stor. Men nu arbetar företaget även med byggentreprenad åt fastighetsbolag, handel och industri. Men oavsett kund är helheten och kunskapen Herbert Sjöströms styrkor.

– Vi tar totalansvar från konstruktion, projektering och tillverkning till mark- och byggarbeten på plats hos kund, säger Olof Rudin.

Med flexibel produktion och ett stort leverantörsnätverk pressas leveranstiderna och priserna.

– Allt för att få kundens förtroende för ett fortsatt gott samarbete.

Och bolaget lyckas bra, för de flesta nya uppdrag kommer från befintliga kunder, som OK Sverige och din-X.

OLOF RUDIN DRIVER framför allt byggentreprenaden, medan kollegan Svante Collvin ansvarar för teknik- och databiten för drivmedelsanläggningar. Övriga funktioner som krävs är smeder, plåtslagare, drivmedelsmontörer, markarbetare, snickare och administratörer.

– De flesta reser runt i Sverige till olika uppdrag, så man kan säga att vi är en jobbexportör från Värmland, säger Olof Rudin. ■

Olof Rudin

När en Preem-mack sprängdes stod bara Dagny kvar

AB HERBERT SJÖSTRÖM

- Grundades 1953 av Herbert Sjöström.
- Ägs sedan 2008 av Olof Rudin.

- Kontor och egen verkstad (smide, plåt, trä) i Karlstad.

- Har 25 medarbetare och fem inhyrda.

- Omsätter cirka 40 MSEK.

- Har fyra egna grävare och en lastbil.

- Köper stål i olika kvaliteter i form av balkar, plåt, armering och smidesstål.

- Några referensuppdrag: Ett flertal miniprisstationer åt OKQ8 över hela Sverige, Skärmtak till Ingos Automatstationer vid flertalet av deras nyetableringar. Nyanläggningar åt Säfvas Värmland av nya truckstops. Diverse ombyggnationer åt OKQ8 Värmland både på Bygg-Driv-Taksidan. Diverse hallanläggningar i Karlstadsregionen samt stora entreprenader på mark och byggsidan åt Branäs.

Pålitliga produkter. AB Herbert Sjöström är duktigt på att leverera rätt saker med hög kvalitet i rätt tid. Deras betongskåp "Dagny" för luft och vatten på bensinstationer är ett bra exempel (ovan t.h). – När en Preem-mack sprängdes stod bara Dagny kvar, säger VD:n Olof Rudin. Niclas Thorén jobbar som svetsare och plåtslagare (ovan).

Foto: Jeanette Larsson

Verkar lokalt, säljer globalt

Markus vågar satsa i glesbygden

Det är inte alltid namnet leder tanken rätt.

Ta MES Smide till exempel. I verkstaden i Myckelgensjö tillverkas hårda grejer för verkligt omilda jobb, där till och med det tuffaste specialstålet nöts ned.

AV TOMMY APELQVIST

ATT VARA GLOBAL aktör i en norrländsk inlandsby med knappt 70 invånare är inte ett uppdrag för vem som helst.

Men nu är inte grundaren och vd:n Markus Edlund vem som helst.

Som fyllda några och 20 gick han mot strömmen och lämnade fast jobb i södra Sverige för föräldragården, en gammal lantbruksfastighet i Myckelgensjö, många mil rätt in i den västernorrländska skogen.

Där, i det som en gång var mormor Ruts ladugård och där korna mumsade hö i sina bås, slamrar och hamrar det.

– Vi tillverkar boogiband för skogs-

maskiner. Det är en egen konstruktion och vår största produkt, säger Markus Edlund.

FÖRSÄLJNINGEN SKER till Sverige, Norge, Finland, England, Panama och Tjeckien. Nyligen kom en förfrågan från Korea.

– Vi köper ett specialstål – borstål – som är hårt, formbart och både går att svetsa och härda, säger Markus.

Nötningen på boogiband är hård. De tunga maskinerna dundrar fram över stock och sten i skogarna.

Då banden kan kosta närmare 75 000 lönar det sig att renovera. MES Smide renoverar själva men säljer också reservdelar och renoveringssatser som får banden att hålla längre.

SOM SÅ OFTA i glesbygd gäller att ha flera strängar på sin lyra. Företaget tar angränsade jobb – lossning och montering i den tunga industrin, svetsuppdrag med mera. Men engagemanget för byn stannar inte där. För några år sedan startade Markus glassfabrik i byns nedlagda skola tillsammans med frun och mjölkbonden i grannhuset.

– Allt är lokalproducerat – med naturliga råvaror. Det är viktigt, säger han.

I FIKARUMMET HÄNGER en rad fina utmärkelser. Tyngst väger nog den från Svenskt Näringsliv, "Västernorrlands mest företagsamma människa".

– Jag brinner för den här byn. En del tycker synd om oss i glesbygd. Jag håller inte med. Vi har själva valt att bo här, men det krävs att man är om sig

MARKUS EDLUND

Ålder: Snart 40.

Familj: Ja, fru och fyra barn.

Bor: Hus i Myckelgensjö, sju mil väster om Örnsköldsvik.

Intressen: Vid sidan om jobbet – PR och näringslivsfrågor.

▲ Sidospår. Hänggunga av boogiband – en av flera designmöbler som MES Smide tillverkat för att skapa uppmärksamhet på mässor. "Vi har sålt flera, bland annat till trädgårdsdesigners."

och kring sig och tillvaratar möjligheterna. Som lösningfokuserad entreprenör gillar inte Markus att klaga, men en sak retar honom.

Ser möjligheter. Markus Edlund driver smidesverkstad i glesbygd. Istället för att köpa hem stora poster av det specialstål som krävs levererar Stena Ståls Öviksfilial det åt honom. "Vi tar hem mängder beroende på ordergång och riskerar aldrig långa leveranstider."

Små bilderna t v: Glass från egna fabriken (överst), och brodd. MES Smide levererar sina broddsatser med posten, vilket ger lantbrevbäraren motion – varje litet paket väger 17 kilo...

Foto: Jeanette Larsson

"En del tycker synd om oss i glesbygd. Jag håller inte med"

– Vi har slagit i taket för produktionen och behöver bygga ut, men här ute får man inga banklån för investeringar i fastigheter. Det hjälper inte att jag drivit företaget med vinst i över tio års tid.

Mark finns förstas – i massor. Liksom en del tomma fastigheter.

– Det är också synd, folk behåller sina hus trots att de inte har några planer på att flytta tillbaka, samtidigt som det finns barnfamiljer som skulle vilja flytta hit.

Framtidsplanerna?

– I dag är vår största marknad småföretagare, men målet är att få in våra produkter direkt hos servicelämnarna, alltså företagen som servar skogsmaskiner. Det skulle öppna en betydligt större marknad, säger Markus Edlund. ■

MARKUS EDLUND SVETS & SMIDE

Antal anställda:

Fem, snart sex.

Omsättning: Cirka 4,6 mkr.

Produkter: Dragande, bärande och stabila boogiband, brodd (en slags klack som svetsas utanpå banden och skyddar dem från nötning), "halvmånar" (reservdel).

Marknadskanaler: Framförallt skogsmänsor som Elmia Wood och Skogsnolia.

FRÅGAN: Vilket är ditt favoritordspråk?

NIKLAS SANDBERG, säljare på Stena Stål i Stockholm

– Var smed har sin sed. Som stålsäljare får man lära sig detta för att kunna hjälpa kunderna på bästa sätt.

Vi välkomnar

...alla nya säljare på Stena Stål

LINDA NORDSTRÖM, Örnsköldsvik

ARI DARENHALL, Kalmar

JOACHIM KARLSSON, Kalmar

SANDRA HEIJEL KARLSSON, Värnamo

KRISTIAN STÅHLGREN, Värnamo

CALLE ÅKERBERG, Helsingborg

Alla kontaktuppgifter finns som vanligt på vår webbplats: stenastal.se

Markus mamma Astrid (t h) kontrollerar tvärvjärn till ett boogiband, som hon och kollegan Per-Magnus Ljunggren just format och härdat av borstål, som hettats upp till 1000 grader.

HÄR ÄR DE:

Faktorerna som avgör byggandet

Sveriges Bygginstrument har bra koll på hur framtidens byggbransch kan te sig. Bland annat på grund av att de gör fyra konjunkturprognoser per år.

– 2015 fortsätter att se bra ut för branschen men medvinden mojar under 2016, säger Björn Wellhagen, näringspolitisk chef.

AV MATS EKENDAHL

DE FLESTA ÄR överens om att bostadsbyggandet måste öka. Regeringen vill helst se satsningar på hyreslägenheter genom investeringsstöd.

– Önskemålet om fler hyresbostäder kräver ökade investeringar. Men de allmännyttiga bostadsbolagen har begrän-

Björn Wellhagen

sade resurser. Och de privata bolagen samt byggbranschen vill inte ha subventionerna, säger Björn Wellhagen.

HAN MENAR ATT det inte är möjligt att bygga 250 000 bostäder till 2020 med den föreslagna politiken.

– De bakomliggande faktorerna som påverkar nivån på bostadsbyggandet gör regeringen inget åt. Därför får vi leva med dagens bristsituation länge än, där framförallt kapitalsvaga hushåll får svårt att hitta bostäder.

Det krävs helt enkelt strukturella reformer av skattesystemet, planprocessen, systemet för hyressättning, och av förutsättningarna för finansiering.

– Detta förutsätter dock långsiktiga blocköverskridande beslut och eventuella resultat kommer tidigast om tio år, säger Björn Wellhagen. ■

– Öka rörligheten på bostadsmarknaden.
– Skatteförändringar.
• Snabbare plan- och bygglovsprocesser.
• Kommunal kompetens för att hantera ansökningar.
• Kommunal välplanerad markpolitik för att få färdig mark att bygga på.
• Investeringar i infrastruktur är en förutsättning.
• Boendefrågan bör upp på en högre nivå, direkt under statsministern, för att få en helhetssyn.
• En sysselsättningsökning.
• Finansiering av nyproduktion av andra

BRANSCHORGANISATIONEN SVERIGES BYGGINDUSTRIER
Sveriges Bygginstrument är bransch- och arbetsgivarorganisation för bygg-, anläggnings- och specialföretag på svenska byggmarknaden. Huvuduppgiften är att förbättra näringsvillkor för både branschen och enskilda företag.

• År 2012 sysselsatte byggindustrin 312 000 personer och bygginvesteringarna uppgick till 309 miljarder kronor (9 procent av BNP).
• Medlemsföretag måste ha anställd personal.
• De flesta i branschen, cirka 2 400 företag, är medlemmar.
• De fem största är Peab, Skanska, NCC, JM, SVEVIA.
• 90 procent har dock högst tio anställda.

Foto: Pixhill

ORSAKER TILL FÖRMODAD NEDGÅNG I BYGGANDET

- Skattechöjningar.
- Sänkning av ROT-avdraget.
- Eventuella amorteringskrav på bostadslån.
- Inlåsnings effekter på bostadsmarknaden:
  - Reavinstbeskattning med uppskovsbelopp.
  - Ofördelaktigt att flytta från äldre till nybyggd hyresrätt

POSITIVA FAKTORER FÖR FRAMTIDA BYGGANDE

- Strukturella förändringar för att motverka ovan nämnda negativa effekter, som:

Tävla om "På spåret"-spelet

Spela i lag och utmana varandra precis som på TV.

Du kan vinna spelet om du vet vem som, bland mycket annat, myntade ordspråket "Tala med bönder på bönders vis och med de lärde på latin" och skickar in ditt svar till redaktionen@stenastal.se senast den 30 november.

Tala med bönder på bönders vis...

Skicka ditt svar till oss på redaktionen@stenastal.se
Ditt svar vill vi ha senast
30/11.

Grattis Micael, du vann!

I förra numret av Stål frågade vi om de gamla viktmått lod, skålpund och uns. Vi fick många rätta svar, men vi skickar ett paket med 8 kg kettlebell till Micael Ek i Kalix. Lod = en vikt mellan 10 och 50 gram. Skålpund = ca 0,425 kg. Uns = motsvarade runt 28 g.

Medelsvårt sudoku

2				6				
	9	7		5			6	
	5	1		2				9
1			6					8
	2			8	1			
		9		7		5		
							8	7
				3	6	2	1	
5		2	7	9				6

Dags att gnugga geniknölarna. Lösningen hittar du som vanligt på stenastal.se/sudoku.

Posttidning B

RETURADRESS:

Stena Stål AB, Box 4088
400 40 Göteborg, Sverige

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Från vänster: **Giorgio Polonio**, TMHE Supply, **Magnus G Andersson**, BT products, **Matthias Fischer**, President TMHE, **Thomas Gustavsson**, VD Stena Stål i Molkom, samt **Mikael Lundberg**, produktionschef Stena Stål i Molkom. TMHE står för Toyota Material Handling Europe.

Beviset: Stena Stål i Molkom bäst i Europa

Företaget Toyota BT, som tillverkar palltruckar i fabriker i Mjölby och Bologna, har gett Stena Stål i Molkom utmärkelsen Supplier of The Year Europe.

AV THOMAS DRAKENFORS

– Mycket roligt, ett bevis på att vi jobbar på rätt sätt, säger Thomas Gustavsson, VD för Stena Stål i Molkom AB.

Vad fick ni för pris?

– Det är en skulptur, ungefär 30 centimeter hög som står i entrén till vårt kontor. Vi fick den under en ceremoni i Linköping i juni.

Var konkurrensen hård?

– Det kan man säga. Vi var en av 500 leverantörer från hela Europa som hade blivit inbjudna. Produktionschefen Mikael Lundberg och jag åkte dit, och när de ropade ut att vi hade vunnit kändes det rätt mäktigt.

Vad är det i ert arbetssätt som BT gillar?

– De mäter hur alla leverantörer presterar. Kommer rätt saker i rätt tid, och så vidare. För att ha chans att få priset måste du ha fått över 90 poäng på en

100-gradig skala. Där mäts leveranssäkerhet och tolv andra parametrar. Det har vi haft nio gånger sedan 2001.

Ska ni fira på något sätt?

– Ja, bland annat åker hela gänget ner och hälsar på hos BT i Mjölby. Så att alla får se på plats var detaljerna vi levererar hamnar.

Gratulerar till priset!

– Tack.

UPPFANN KLASSISK LASTPALL

- ▶ BT startades 1946 av HSB (Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsförening), under namnet Byggnadsekonomi. Från början var tanken att företaget skulle köpa in byggmaterial, men tidigt kom truckar in i verksamheten och företaget döptes om till Bygg- och Transportekonomi.
- ▶ År 2000 köptes företaget av Toyota. BT var förresten med och utvecklade den klassiska Europapallen 1949, i samarbete med SJ.

Bild: Joris Laarmann LAB / MX3D

Visste du att...

...brotäta Amsterdam blir först i världen med en 3D-printad stålbro byggd av en robot? Maskinen (bilden ovan) som är utrustad med en svets drar sig framåt via brokanterna allt eftersom den printar ut delar och strukturer. Bakom står företaget MX3D som hoppas att projektet ska ge tekniken en skjuts framåt. Beräknad byggtid är två månader. Läs mer på webbplatsen mx3d.com/

... om alla kapsyler i Sverige lämnas till återvinning, kan man göra lika mycket nytt stål som det behövs i 2 200 personbilar varje år?

... världens dyraste serietidning är Action Comics nr. 1 från 1938? I tidningen dök Stålmannen upp för första gången. Ett välbevarat exemplar ropades in på en Ebay-aktion i augusti 2014 för 3,2 miljoner dollar, eller 27,2 miljoner svenska kronor.

